

hesse

POUŤ DO ZEMĚ
VÝCHODNÍ

ARGO

HERMANN HESSE **POUŤ DO ZEMĚ VÝCHODNÍ**

hermann
hesse

POUŤ
DO ZEMĚ
VÝCHODNÍ

ARGO

Přeložil Vratislav Slezák

© Argo, 2017

Die Morgenlandfahrt

© Copyright 1959 by Hermann Hesse

All rights reserved by and controlled through Suhrkamp Verlag Berlin.

Translation © Vratislav Slezák, 2001, 2017

Graphic design © Luboš Drtina, 2017

ISBN 978-80-257-2074-5 (váz.)

ISBN 978-80-257-2137-7 (e-kniha)

Ježto mi byl dopřán společný prožitek čehosi velikého, ježto se mi dostalo toho štěstí, že jsem směl náležet k „Bratrstvu“ a být jedním z účastníků oné jedinečné cesty, jejíž podivuhodnost tenkrát zazářila jako meteor a posléze tak podivně rychle upadla v zapomnění, ba se stala předmětem pomluv, rozhodl jsem se, že se odvážím tuto neslýchanou cestu stručně popsat: cestu, k jaké nikdo nesebral odvalu ode dnů Huona a Zuřivého Rolanda až po tuto naši prapodivnou dobu: kalnou, zoufalou, a přesto tak plodnou dobu po veliké válce.

Mám za to, že si potíže svého pokusu nikterak nezastírám; jsou vskutku značné a nejsou povahy pouze subjektivní, třebaže i těch by bylo ažaž. Nedost na tom, že z doby onoho putování už nejen nevlastním žádné památky, upomínky, doklady, deníky, ale v těžkých létech od té doby uplynulých, během let pohrom, nemoci a krutých navštívení vyvanula i značná část vzpomínek; rány osudu a malomyslnost, jež mě stále znovu přepadaly, oslabily ostudně nejen mou paměť, nýbrž i důvěru v ni, v paměť kdysi tak věrnou. Vedle těchto čistě osobních svízeli mám zčásti svázané ruce i proto, že jsem v jednu chvíli dal slavný slib Bratrstvu; slib mi sice dovoluje bez omezení vylíčit mé osobní zážitky, zakazuje však jakkoli poodhalit tajemství Bratrstva. A přestože Bratrstvo zřejmě již dávno přestalo viditelně existovat a já jsem se s nikým z jeho členů znovu neshledal,

žádný svod ani žádná hrozba světa by mě nedokázaly přimět, abych slib porušil. Naopak: kdybych byl dnes či zítra postaven před válečný soud a před volbu, zda se dát usmrtit, nebo zradit tajemství Bratrstva, ach, s jak vroucí radostí bych svůj slavný slib zpečetil smrtí!

Mimochodem zde budiž podotknuto: po uveřejnění Cestovního deníku hraběte Keyserlinga vyšlo vícero knih, jejichž autoři zčásti nevědomky, zčásti však úmyslně vzbouzeli dojem, že jsou členy Bratrstva a že byli účastníky pouti do Země východní. Dokonce i dobrodružným cestopisům Ossendowského se občas dostávalo cti takového podezření. Ti všichni však s Bratrstvem a naší poutí do Země východní nemají pranic společného, anebo v nejlepším případě o nic víc, než mají kazatelé malých pietistických sekt společného se Spasitelem, s apoštoly a Duchem svatým, na jejichž obzvláštní přízeň a účast se odvolávají. Byť hrabě Kayserling opravdu se vším komfortem obeplul svět a Ossendowski skutečně procestoval všechny země, které popisuje, jejich cesty nebyly žádné zázraky a neodhalily žádná nová území, zatímco určité etapy naší pouti do Země východní tím, že upustily od všech banálních prostředků moderního tuctového cestování a vzdaly se železnice, parníků, telegrafu, automobilů, letadel a všeho podobného, vskutku pronikly do oblastí heroických a magických.

Vždyť tehdy krátce po světové válce existoval pravzvláštní stav neskutečnosti, stav ochoty přijímat nadsku-tečno, který se vyskytoval zvláště v myšlení poražených národů, třebaže ve skutečnosti byly pouze na velmi nečetných místech opravdu prolomeny hranice a učiněny

průniky do říše budoucí psychokracie. Naše tehdejší pouť přes Měsíční moře do Famagusty pod vedením Alberta Velikého či objev Motýlího ostrova dvanáct čar za Cipangem, anebo vznešená slavnost Bratrstva u Rüdigerova hrobu — to jsou činy a zážitky, jaké byly lidem naší doby a našeho zeměpásma dopřány pouze jedinkrát v tomto případě.

Jak vidím, narážím již zde na jednu z největších překážek své zprávy. Zpřístupnit čtenáři rovinu, na níž se naše činy udály, vrstvu duševních prožitků, do níž spadaly, by bylo poměrně snadné, kdybych ho směl uvést do jádra tajemství Bratrstva. Takto se mu však mnohé, a možná všechno, bude zdát neuvěřitelné a zůstane nepochopitelné. Avšak stále znovu je třeba se odvažovat paradoxu, opět a opět musí být činěn pokus o to, co je v podstatě nemožné. Přidržuji se Siddhárthy, našeho moudrého přítele z Východu, který jednou řekl: „Tajemnému smyslu nejsou slova na prospěch, všechno se jimi hned změní, trochu se to pokroučí, trochu je z toho bláznivina — jenže i to je dobré, i s tím souhlasím, aby to, co je bohatstvím a moudrostí jednoho člověka, druhému pokaždé znělo jako bláznovství.“ Tuto potíž znali rovněž členové a dějepisci Bratrstva už před staletími a statečně jí čelili a jeden z nich, jeden z největších, se o ní vyjádřil nesmrtelnými verši takto:

Začasté spatří leccos, kdo prošel svět,
co pravdě vůbec není podobné,
a když chce o tom v domovině vyprávět,
v nařčení ze lži se zhusta ocitne.